

*Janusz Bomanowski**

AUTORSKIE PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA MEDIÓW W NAUCZANIU JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

Słowa kluczowe: glottodydaktyka, nauczanie języka polskiego jako obcego (jpjo), nowa strona dydaktyczna UŁ

Streszczenie. Pierwsza część mojego tekstu to przegląd wypowiedzi na temat wykorzystania Internetu w nauczaniu jpjo. Wypowiedzi te ukazały się w latach 2001–2012 w zbiorach materiałów z trzech konferencji glottodydaktycznych (Cieszyn, IX 2001; Łódź, X 2008 i Warszawa, XI 2010). W przywołanych artykułach można było odnaleźć przydatną do dalszych rozważań terminologię i wskazane tam problemy badawcze, a także przykłady zrealizowanych już zastosowań Internetu w nauczaniu jpjo. Część druga to autorska propozycja stworzenia nowej strony dydaktycznej Studium Języków Obcych dla Cudzoziemców (SJPDc), której twórcami powinno być całe środowisko, cała społeczność UŁ.

Zanim pozwolę sobie przedstawić własne propozycje zastosowania mediów w nauczaniu jpjo oraz kultury polskiej, **przypomnę opinie poprzedników w tej sprawie.**

1. Przegląd rozpocznę od dwóch cytatów podobnych w swoim przesłaniu.

O tym, że warto przygotowywać przeznaczone dla różnych odbiorców kursy, różnorodne materiały do nauki języka polskiego, a także wykaz dostępnych adresów pokrewnych stron i umieścić to wszystko w sieci, nie trzeba dziś nikogo przekonywać. Po prostu czas zacząć nad tym pracować. Mam nadzieję, że w niedługim czasie strona JĘZYK POLSKI będzie często wybierana i okaże się pomocna dla nauczycieli i dla już uczących się. Swoją różnorodnością zapewne zainteresuje niejednego i zachęci do nauki języka, którego lekcje są łatwo przystępne w sieci, są zabawne i rozwijające. Wreszcie – że wielu internautów posłucha hasła KLIKNIJ „POLSKI” z pozytywnym i radością dla siebie oraz dla opracowujących stronę nauczycieli. (Stryjecka 2001, s. 159)

Warto pomyśleć o tego typu kursach [internetowych] języka polskiego, poszerzyłyby one bowiem zakres i możliwości uczenia się języka polskiego jako obcego. Ponadto wydaje się konieczne sprawdzenie, jakie materiały edukacyjne znajdują się w Internecie, co ukazało się nowego i umieszczenie opinii o tych materiałach, polecenie dobrych pomocy czy kursów. (Data 2010, s. 381)

*j.bomanowski@poczta.onet.pl, Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców, Uniwersytet Łódzki, ul. Matejki 21/23, 90-231 Łódź.

Choć wymowa przytoczonych cytatów jest bardzo zbliżona – oba nawołują do przygotowywania materiałów i kursów do nauczania języka polskiego w sieci (internetowej) – to opinie te nie pochodzą od tego samego autora, a różnica w czasie ich opublikowania bliska jest dekady. Pierwsza pochodzi z roku 2001 i należy do Agnieszki Stryjeckiej, druga, Krystyny Daty ukazała się drukiem w roku 2010. We wcześniejszej brzmią ogromne nadzieje i pewność rychłych sukcesów, w późniejszej odnajdujemy również zachętę do wyrażania opinii o zawartości sieci. Łączy je głębokie przekonanie co do słuszności proponowanych rozwiązań.

2. Dzięki kilku artykułom, które zostaną omówione poniżej, możemy dowiedzieć się, jak wyglądają podejmowane we wspomnianej dekadzie próby wypełnienia sieci materiałami i kursami do uczenia/uczenia się jppo i kultury polskiej oraz przykłady przenikania się dwóch rzeczywistości (tej realnej i tej wirtualnej).

2.1. Krystyna Data, autorka tekstu *Internet w nauczaniu jppo*, rozpoczyna swoje rozważania od krótkiej charakterystyki Internetu. Jej zdaniem jest on, po pierwsze, źródłem materiałów (przydatnym do tworzenia różnego rodzaju pomocy dydaktycznych i materiałów edukacyjnych oraz prowadzenia wszelkich kursów, szkoleń i lekcji), po drugie – miejscem i sposobem prowadzenia różnorodnych zajęć (w tym dydaktycznych).

Użytkownik Internetu ma możliwość wyboru typu kontaktu z interlokutorem – może on być bezpośredni (synchroniczny) lub pośredni (asynchroniczny), w zależności od potrzeb. Coraz częściej to nowe medium jest stosowane w nauczaniu, a ten sposób nauki nazywany jest e-learningiem, e-nauczaniem, zdalnym nauczaniem lub nauczaniem na odległość. (Data 2010, s. 375).

Dalej autorka przypomina ministerialne rozporządzenie z roku 2007, „dotyczące warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość” (Data 2010, s. 375).

Przywołana została również strona Międzywydziałowego Zakładu Nowych Mediów i Nauczania na Odległość Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie są podane „szczegółowe informacje o e-edukacji i schemat interakcji zachodzących podczas e-kursu” (Data 2010, s. 375–376). Wspomniano tam także o dwóch sposobach komunikowania się na platformie edukacyjnej, czyli w „wirtualnej klasie”, gdzie można kontaktować się w trybie asynchronicznym (forum dyskusyjne i e-mail) oraz w trybie synchronicznym (chat i tablica wirtualna).

Kolejna uwaga dotyczy upowszechnienia się wśród nauczycieli praktyk uzupełniania tradycyjnego nauczania metodami e-learningu. Sprzyja temu wielość propozycji umieszczonych w Internecie – tradycyjne podręczniki i pomoce oraz serwisy internetowe lub aplikacje, a także propozycje multimedialne i interaktywne. Wspomniana jest tam również seria programów interaktywnych dla gimnazjów – eduROM Język polski strefa G – w niej odnajdziemy podręczniki do różnych przedmiotów (nośnikami elektronicznymi są na CD) (Data 2010, s. 376).

Krystyna Data omawia następnie pierwszy ogólnodostępny w Internecie kurs jpjo – pracę zespołu autorów (Katarzyna Drwal, Waldemar Martyniuk i Przemysław Turek) – kursu noszącego tytuł *On-line less used and less taught language course* (w ramach projektu ONENESS) (Data 2010, s. 377). Zostały też wspomniane i krótko scharakteryzowane inne propozycje, takie jak: strona internetowa z polską gramatyką, opracowana przez Grzegorza Jagodzińskiego, strona Uniwersytetu Śląskiego z programem komputerowym do gramatyki polskiej z przewodnikiem GRAMPOL (Tambor, Cudak 2000) oraz pomoce dla cudzoziemców w serii Wiki (Data 2010, s. 378–379).

Krystyna Data wspomina też omawiane przez Jana Grzenię czasopisma internetowe i udostępnione w sieci dzieła literackie i filmowe, opracowane i wprowadzone przez Romana Mazurkiewicza teksty staropolskie oraz propozycje wykorzystania Internetu wskazywane przez germanistkę Monikę Dryjską (np. językowe ćwiczenia praktyczne – zakupy w sklepach internetowych, repertuary kin i teatrów, plany miast) (Data 2010, s. 380). Autorka zaznacza, że podczas korzystaniu z komputerów oraz Internetu trzeba pamiętać o właściwym dostosowaniu materiałów i zadań do poziomu uczących się, a także o tym, by „korzystać ze stron pewnych i wcześniej sprawdzonych” (Data 2010, s. 381). Podając jako przykład uruchomiony na Uniwersytecie Warszawskim w roku akademickim 2008/2009 internetowy kurs języka czeskiego, a rok później tamże chorwackiego oraz e-Course języka angielskiego w jednej ze szkół językowych, postuluje: „przydałoby się opracować internetowe, interaktywne kursy języka polskiego dla obcokrajowców, dające możliwość synchronicznej komunikacji z nauczycielem” (Data 2010, s. 381).

2.2. Pracę Katarzyny Kołak *Teksty i „podteksty” na internetowym kursie języka polskiego dla początkujących* rozpoczynają przyjęte przez autorkę definicje tytułowych pojęć. „Treść – to każdy zapis w formie elektronicznej”, a „Tekst – to każdy rodzaj prezentowanej treści nauczania” (Kołak 2010, s. 369). Tu też – w przypisie – znajduje się bardzo ważna informacja o uruchomieniu na Uniwersytecie Warszawskim w „Polonicum” w roku akademickim 2007/2008 pilotażowego kursu jpjo dla początkujących (Kołak 2010, s. 369). Szczegółowa analiza tekstów i „podtekstów” użytych w wymienionym kursie, ich wielość i różnorodność, może stanowić wskazówkę i zachętę do tworzenia własnych kursów tego typu. Były one pewną inspiracją i dla mnie. Autorka – w kolejnym przypisie – przywołuje istotny termin *blended learning* – „uczestniczący w nim studenci jednocześnie byli słuchaczami kursów stacjonarnych” (Kołak 2010, s. 372).

O różnym – szczegółowo omówionym – zastosowaniu Internetu w nauczaniu jpjo (w konkretnych działaniach) mówią kolejne trzy artykuły.

2.3. Pierwszy z nich, którego autorkami są Beata Sałęga-Bielowicz, Dominika Bucko i Dorota Rogala, stanowi omówienie twórczego wykorzystania Internetu w czasie sześciotygodniowego kursu języka polskiego.

Kurs ten miał charakter ogólny, zakładał rozwijanie wszystkich sprawności i kompetencji językowych. Nowość stanowiło wprowadzenie nauczania projektowo-zadaniowego. Nadrzędny

projekt nosił nazwę *Subiektywna mapa Krakowa* [...]. w wyniku jego realizacji powstała funkcjonująca do dziś **storna internetowa** zatytułowana *Subiektywna mapa Krakowa studentów Szkoły Letniej 2010*, ukazująca Kraków widziany oczami obcokrajowców. (Sałęga-Bielowicz i in. 2012, s. 41)

Autorki artykułu stworzyły i realizowały omawiany kurs i współtworzyły stronę – integralną część, rdzeń całego projektu, rozumianego jako działanie i podzielonego na kolejne zadania. Przyjęły, za Iwoną Janowską, że zadanie jest narzędziem „planowania i organizowania procesu” oraz, że „język jest narzędziem pozwalającym osiągnąć cel, nie jest zaś celem samym w sobie” (Sałęga-Bielowicz i in. 2012, s. 42). Należy rozpoznać i uświadomić potrzeby uczących się (np. zainteresowania), wyznaczyć cele poszczególnych zadań, które powinny być rozsądnie zarysowanymi ramami, wewnątrz których „uczący się mogą podejmować swobodne decyzje, dostosowując używany język do aktualnych potrzeb” (Sałęga-Bielowicz i in. 2012, s. 42). Zadania aktywizują uczących się i „narzucają” konieczność powoływania do ich realizacji grup, te dają okazję „uczenia się od siebie nawzajem, obserwowania i poznawania siebie samych” (Sałęga-Bielowicz i in. 2012, s. 42).

Dalej autorki wskazują fundamentalne dla ich projektu kursu jppo pojęcia, takie, jak „kultura”, „kultura popularna” (*Nowa encyklopedia powszechna*, 1998), „treści kulturowe” i „kultury narodowe” (P. Garncarek, 2005), a także „wrażliwość interkulturowa” (W. T. Miodunka, 2004) i „realia kraju bądź krajów nauczanego języka” (P. E. Gębał, 2004). Cytują też G. Zarzycką, która pisała o „wchodzeniu w dialog z obcą przestrzenią”. To „wzbogacająca obie strony wymiana, w której nauczyciel pełni rolę przewodnika” (Sałęga-Bielowicz i in. 2012, s. 43). Jest on raczej „obserwatorem i doradcą”, a uczący się odpowiadają za wykonanie zadania, za uczenie się. W. T. Miodunka dodaje, że stają się oni prawdziwymi „pośrednikami kulturowymi” (Sałęga-Bielowicz i in. 2012, s. 43).

Szczegóły dotyczące krakowskiego kursu i wchodzącej w jego skład strony obejmują opis grupy i programu ramowego, sam program, treści nauczania, działania i cele oraz ewaluację. Zdaniem autorek:

Odpowiedzialność kierowania uczącymi się w trakcie realizacji wyznaczonych celów spoczywa na uczącym. (Sałęga-Bielowicz i in. 2012, s. 49)

2.4. Następnym ciekawym przykładem wykorzystania w dydaktyce jednej z wielu możliwości, jakie daje Internet opisały Marta Gołębiowska i Justyna Janus-Konarska w artykule *Facebook jako forma komunikacji między studentami uczącymi się jppo* (Gołębiowska, Janus-Konarska 2012, s. 147).

Już w pierwszym zdaniu swojej wypowiedzi autorki podkreśliły dominującą obecnie w dydaktyce zasadę aktywności, polegającej na przybliżeniu procesu uczenia się języka do naturalnych warunków, w jakich przebiega komunikacja językowa. Dalej przypominają o powstawaniu w sieci nowych – wirtualnych – społeczności. Autorki przeanalizowały 20 profili lektorów języka polskiego i 53 profile studentów uczących

się polskiego na różnych poziomach zaawansowania (Gołębiowska, Janus-Konarska 2012, s. 147). Następnie możemy zapoznać się krótką z historią Facebooka (powstał w roku 2004) i jego charakterystyką, a także wybranymi przykładami tej formy komunikacji. Facebook sprzyja nawiązaniu i utrzymaniu kontaktów powołanych do życia w sieci społeczności, pomaga realizować ludzką potrzebę przynależności.

2.5. Autorką tekstu, który zamyka ten krótki przegląd artykułów, omawiających zastosowanie Internetu w dydaktyce języka polskiego dla cudzoziemców, jest Magdalena Stasieczek-Górna, która napisała pracę *Zastosowanie narzędzia Wiki w nauczaniu jpjo* (Stasieczek-Górna 2012, s. 167). Przywołane są w niej przykłady różnych postaci tego „tzw. wolnego oprogramowania, które umożliwia działanie strony – narzędzia pracy grupowej i miejsca magazynowania różnego rodzaju dokumentów”. Wszystkie Wiki łączy „zasada ich działania, czyli wspólne, synchroniczne tworzenie przez grupę ludzi przekazu publikowanego w Internecie. Każdy z użytkowników danej Wiki może nie tylko ją oglądać, ale także tworzyć, edytować i zmieniać jej zawartość za pomocą przeglądarki internetowej. Nazwa Wiki odnosi się więc do oprogramowania umożliwiającego działanie tego typu stron internetowych” (Stasieczek-Górna 2012, s. 167).

Po krótkim przeglądzie refleksji naukowych, poświęconych zastosowaniu narzędzia Wiki w procesie nauczania jpjo, autorka przystępuje do omówienia własnych działań na przykładzie „pilotażu” wykorzystania narzędzia Wiki podczas Letniego Kolegium Polsko-Austriackiego w lipcu 2010 r.

Poza tradycyjnymi zajęciami lektorskimi w ramach tego kursu oraz seminariami i wykładami pojawił się nowy – najważniejszy – element – tandemy językowe, które okazały się doskonałą formą wsparcia i aktywizacji językowej.

Praca w parze z rodzimym użytkownikiem języka pozwala osiągnąć ten cel, ponieważ w swobodnej rozmowie partner może szybko i efektywnie reagować na pojawiające się w trakcie interakcji potrzeby lub problemy [...]. (Stasieczek- Górna 2012, s. 169)

Te językowe duety przynosiły korzyści obu stronom – tej uczącej się polskiego i tej doskonalącej niemiecki.

Pilotaż objął 6 godzin zajęć tandemowych z użyciem narzędzi Wiki. Zajęcia te odbywały się pod stałą opieką i kontrolą nauczycieli i polegały na nadzorowaniu wykonywania w parach przygotowanych przez lektorów zadań. Były to trzy spotkania z trzema różnymi grupami (grupy po 10–12 osób). Zadanie tandemowe obejmowało tworzenie dwujęzycznej kroniki Kolegium (kursu) (Stasieczek-Górna 2012, s. 171). Każda para miała stworzyć dwa teksty (w języku polskim i niemieckim). Nie były to warsztaty tłumaczeniowe – teksty były więc różne. Studenci sami odpowiadali za korektę błędów. Mogli nawet edytować prace tych uczestników, z którymi nie byli w parze, a teksty poprawiać i uzupełniać (Stasieczek-Górna 2012, s. 171).

Przedstawiony przegląd inspirujących publikacji (z lat 2001–2012) na temat zastosowania Internetu w nauczaniu jpjo oraz kultury polskiej, a także wiedzy

o Polsce i jej realiach był niezbędny, by zebrać i uporządkować przyjętą terminologię oraz skorzystać z już sprawdzonych wzorów i doświadczeń.

3. Przedmiotem moich zainteresowań są **nowe sposoby pomocy dydaktycznej** (z zastosowaniem możliwości, jakie daje Internet) ewentualnym i obecnym słuchaczom SJPdC Uniwersytetu Łódzkiego – słuchaczom, czyli w większości przyszłym studentom polskich uczelni.

Za błędną uważam opinię, która mimo wielu dyskusji i przymiarek w kwestii klasyfikowania potencjalnych uczestników kursów jpjo – poziomy A, B1 i B2, C – traktuje tychże kandydatów na studia w Polsce jak grupę homogeniczną. Nie tylko bowiem ich kompetencje językowe (poziom znajomości polskiego) powinny być brane pod uwagę. Nawet jeśli stanowią w większości rówieśnicze grupy przygotowujące się na studia w Polsce o podobnym poziomie zaawansowania językowego, to różnice między nimi są znaczące. Z tego też względu, by móc skutecznie ich wesprzeć i przygotować, nie tylko językowo, należy zwrócić uwagę na następujące sprawy.

Po pierwsze, uczący się jpjo pochodzą z różnych kręgów kulturowych (różne kontynenty, kraje, języki i religie). Ten podział może spotkać się z krytyką jako wynik europocentrycznego, konserwatywnego sposobu myślenia. Jednak wcale nie musi być dziś zdeterminowany geograficznym oddaleniem od Europy czy Polski. Uczący się jpjo nawet z najbardziej odległego zakątka świata może być lepiej zorientowany w kulturze europejskiej czy nawet polskiej niż ten, którego od obecnych granic RP dzieli kilka kilometrów. Ważniejsze bowiem jest to, w jakim środowisku (domu, szkole, wspólnocie kulturowej) wychowywał się i kształcił. Ważne są również jego osobiste starania i nastawienia do nauki języka polskiego i polskiej kultury.

Po drugie, popularny obecnie na świecie język angielski nie jest jeszcze powszechnie obowiązujący, a jego poziom wśród osób deklarujących znajomość jest bardzo zróżnicowany.

Po trzecie, niestety często przemilczane jest zróżnicowanie poziomów sprawności w posługiwaniu się komputerem oraz Internetem. Fakt bycia młodym nie jest warunkiem wystarczającym, by w pełni korzystać z wyżej wymienionych dobrodziejstw. Rzeczywiście obycie od dziecka ułatwia posługiwanie się sprzętem/narzędziami, ale może się zdarzyć (i, niestety, tak bywa), że oswojony w dzieciństwie przedmiot, który był ukochaną zabawką, nadal nią pozostaje i ciągle służy wyłącznie zabawie i przyjemności. Nauka języka obcego (w tym: polskiego) i poznawanie obcej kultury (również polskiej) nie kojarzy się z mozołem, trudem i nudą. To może być przyjemne, to powinno być przyjemne, to musi być przyjemne.

Mam na myśli nawyki zarówno w sferze świadomego, systematycznego, ale i radosnego uczestnictwa w kulturze, również tej właśnie poznawanej, odkrywanej, poszerzanej, pogłębianej. Właśnie wspomniane nawyki łączą w sobie wcześniej przywołane trzy linie dzielące grupę uczących się jpjo i poznających kulturę

polską. Wyniesione z określonych środowisk przyzwyczajenia i nastawienia sprawiają, że niektórzy uczący się samodzielnie próbują nawiązać, możliwie najbliższy kontakt z językiem polskim i jego kulturą. Działają przy tym bez natrętnej i często bezpłodnej próby przełożenia wszystkiego z języka polskiego i kultury polskiej na „jedynie słuszny” język angielski. Nie bawią się też tylko w swoje ulubione dziecięce zabawy z użyciem tych środków, które inaczej zagospodarowane mogłyby przecież przynieść bądź przyspieszyć rozwój językowy, intelektualny i kulturowy.

Z powyższych spostrzeżeń wynika, że należy świadomie, celowo, systematycznie rozpoznać kompetencje osoby, która podejmuje się udziału w dłuższym kursie jpjo. W tym celu należałoby, korzystając z dobrodziejstw mediów, opracować (możliwie najbardziej zróżnicowane) kursy i ich warianty w postaci rzetelnie i atrakcyjnie przygotowanych prezentacji planowanych działań (autopromocja).

Osoby zainteresowane nauką w SJPdC należałoby poddać serii testów sprawdzających i określających ich kompetencje nie tylko w zakresie języka polskiego (poziomy A, B, C), lecz także kompetencje kulturowe oraz poziom sprawności korzystania z Internetu.

Z moich obserwacji wynika, że znaczna część uczestniczących w kursach prowadzonych przez SJPdC jest słabo (albo niewystarczająco) zorientowana w zagadnieniach polskich mediów. Uczestnicy kursów nie mają często wyrobionych przed przybyciem do Polski nawyków uczestniczenia w kulturze nawet swojego języka. Niestety, wystarczają im często powierzchowne i stereotypowe stwierdzenia, dotyczące własnej kultury, a także tej dopiero poznawanej. Bez celowych, świadomych i systematycznych działań nauczycieli oraz instytucji słuchacze samodzielnie nie zdobędą się na taką „wspinaczkę”. Dlatego powinniśmy i proponować, i pomagać w stosownej aktywności (wspominana rola nauczyciela-przewodnika).

W tym celu należy przygotować serię zadań, które mogą zachęcić młodych ludzi do odwiedzenia przestrzeni kulturowych. Zadania te powinny się składać na coraz to bardziej złożone projekty. Uczestnicy kursu mają potrzebę sprawdzenia się, stworzenia czegoś swojego, albo samodzielnie, albo w grupie, w której można zaistnieć i zrealizować się (nauczanie projektowo-zadaniowe). Już dziś słuchacze SJPdC (a właściwie – uczestnicy kursów) z ogromnym zainteresowaniem podejmują się takich zadań, jak np. prezentacje multimedialne. By tak się działo częściej i na szerszą skalę, muszą być spełnione pewne warunki. Zarówno uczestniczący w zajęciach, jak i prowadzący je muszą dysponować odpowiednią przestrzenią, zarówno tą rozumianą tradycyjnie (t.j. odpowiednio wyposażonymi salami audio-wizualnymi, z dostępem do Internetu), jak i tą, którą można odnaleźć w sieci. Dyskusja może dotyczyć kwestii wyposażenia pokoi w akademikach, zamieszkiwanych przez uczestników kursów jpjo. Nie wstydzmy się sięgnąć do starych, wypróbowanych rozwiązań i spróbujmy w domach studenta zorganizować tradycyjne świetlice z telewizorami (spotykane w hostelach) i radioodbiornikami, dzięki którym mieszkańcy mieliby szansę słuchania któregoś z wartościowych programów Polskiego Radia.

Po spełnieniu tych elementarnych wymogów można mówić o głównym postulatcie powołania do życia nowej strony (platformy) dydaktycznej, zorganizowanej przez pracowników SJPdC oraz pracowników, doktorantów i studentów Katedry Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej Wydziału Filologicznego UŁ. Strona taka może stanowić platformę umożliwiającą prowadzenie e-konsultacji przez pracowników, a także odbywanie e-praktyk i e-staży przez studentów i doktorantów. Podejście takie zapewni uzyskanie znaczącej przydatności dydaktycznej przy stosunkowo niewielkich nakładach finansowych i organizacyjnych. Funkcjonowanie strony może być wsparte przez jej kompatybilność z portalami społecznościowymi, np. Google+, Facebook, Twitter, Nasza Klasa oraz poprzez wykorzystanie takich narzędzi, jak czat. Ułatwi to intuicyjne i szybkie rozpowszechnianie oraz przesyłanie informacji. Wszyscy wspomniani członkowie społeczności UŁ (pracownicy, doktoranci, studenci) mogliby sprawdzać, oceniać źródła internetowe i polecać ich adresy.

Osoby zawodowo zainteresowane glottodydaktyką mogłyby stawać się autorami zadań i projektów oraz moderatorami aktywności w przestrzeni wirtualnej, są przecież przygotowane do oceniania potrzeb językowych i kulturowych swoich słuchaczy. Aktualnym przykładem funkcjonowania takich rozwiązań jest *Internetowy system wspierania programu nauczania języka polskiego w fizyce obowiązującego w SJPdC* autorstwa Tadeusza Malinowskiego.

Do projektu wspomnianej strony należałoby zaprosić również wszystkich pracowników, doktorantów i studentów całej naszej społeczności UŁ. Zalogowanie się na specjalnie do tego celu przygotowanej stronie, wyznaczenie pory (godziny) telekonsultacji lub po prostu rozmowy za pośrednictwem Internetu albo podjęcie korespondencji z jednym ze słuchaczy/uczestników kursu nie powinno być zbyt wielkim obciążeniem. Dla osoby uczącej się jpjo taki kontakt stanowi ogromną pomoc.

Korzyści nie są jednak tylko po tej jednej stronie. Jeżeli weźmiemy pod uwagę np. studentów neofilologii UŁ, to omówiona wcześniej idea tandemów językowych może być atrakcyjna dla obu stron (przy okazji można rozwijać omawiany wcześniej projekt kroniki z pobytu na kursie jpjo w Łodzi czy wspólnie tworzyć „subiektywną” mapę tego miasta).

Należy rozważyć również tworzenie w przestrzeni proponowanej nowej strony dydaktycznej wspólnych projektów edukacyjnych i badawczych z różnych dziedzin (praca w grupach złożonych z nauczyciela-przewodnika, doktoranta oraz studentów polskich i uczących się polskiego cudzoziemców). Taki model świadczenia pracy/usług wpisuje się w sprawdzony na Zachodzie i coraz częściej spotykany w Polsce model *telecommutingu*.

Poza tym, słuchacze SJPdC to wciąż niewykorzystane źródło informacji z punktu widzenia wielu dziedzin nauki (nie do końca chyba docenione). Możliwość kontaktowania się z naszymi gośćmi na nowej stronie – to też pewna niezobowiązująca, a przynosząca dużą satysfakcję, działalność w zakresie promowania

poprawnej polszczyzny. Tak gościnnie i życzliwie przyjęta młodzież z zagranicy prawdopodobnie będzie skłonna podjąć decyzję o kontynuowaniu studiów w naszej uczelni. Zaproszeni najpierw do „wirtualnej auli”, prędkiej ośmielią się zajrzeć tam „w realu”. Do udziału w tym projekcie można też zaprosić innych mieszkańców miasta czy regionu (nauczycieli ze swoimi uczniami, pracowników i animatorów kultury, turystyki, aktorów i dziennikarzy), ale ze względu na bezpieczeństwo i komfort naszych gości zacznijmy od naszej uniwersyteckiej wspólnoty.

Może z czasem uda się poszerzyć krąg współtwórców nowej strony dydaktycznej o inne ośrodki akademickie (szczególnie te z własnymi ośrodkami nauczania jpjo) i o placówki dyplomatyczne, środowiska Polonii świata, media, takie jak stacje radiowe i telewizyjne.

Początkiem mógłby być najpierw pilotażowy projekt w ramach kwietniowego Festiwalu Nauki, Sztuki i Techniki w Łodzi – akcja promująca uczelnie łódzkie na całym świecie „ŁÓDŹ i SIEĆ”. Tym projektem będzie chyba można zainteresować władze samorządowe i centralne. To miejsce na promujące uczelnię, miasto, region i kraj konkursy i gry. W tym roku w Polsce z powodzeniem przeprowadzono akcję „OJ/CZYSTY język”. Odszukajmy w tym i innych działaniach miejsca dla siebie. Poszukajmy więc w sieci.

Mam nadzieję, że wszystkie wymienione propozycje zastosowania Internetu w nauczaniu jpjo oraz promocji kultury polskiej warte są realizacji nie tylko w naszym łódzkim środowisku. Niezbędne jest zaangażowanie dużego zespołu ludzkiego. Posługując się znanymi plastycznymi określeniami, postuluję, by z internetowej gęstwiny „lasu rzeczy” przeprowadzić naszych gości do „ogrodu kultury”, gdzie znajduje się, wymagająca systematycznej troski i odpowiedniej uprawy, nasza wspólna polszczyzna.

BIBLIOGRAFIA

- Data K., 2010, *Internet w nauczaniu języka polskiego*, [w:] *Teksty i podteksty w nauczaniu języka polskiego jako obcego – 2, Jubileusz pięćdziesięciolecia Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ*, red. G. Zarzycka, G. Rudziński, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 17, s. 375–382.
- Gołębiowska M., Janus-Konarska J., 2012, *Facebook jako forma komunikacji między studentami uczącymi się języka polskiego jako obcego*, [w:] *Kultura popularna w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, red. P. Garncarek, P. Kajak, Warszawa, s. 147–150
- <http://sjpdc.uni.lodz.pl/2011sjpdc/index.html> [15.05.2013].
- Kołąk K., 2010, *Teksty i „podteksty” na internetowym kursie języka polskiego dla początkujących*, [w:] *Teksty i podteksty w nauczaniu języka polskiego jako obcego – 2, Jubileusz pięćdziesięciolecia Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ*, red. G. Zarzycka, G. Rudziński, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 17, s. 369–374.
- Nilles J. M., 2003, *Telepraca*, Warszawa.
- Salęga-Bielowicz B., Bucko D., Rogala D., 2012, *Kultura popularna w podejściu zadaniowym – realizacja projektu „Subiektywna mapa Krakowa” studentów Szkoły Letniej 2010*, [w:]

- Kultura popularna w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, red. P. Garncarek, P. Kajak, Warszawa, s. 41–55.
- Stasieczek-Górna M., 2012, *Zastosowanie narzędzia Wiki w nauczaniu jppo*, [w:] *Kultura popularna w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, red. P. Garncarek, P. Kajak, Warszawa, s. 167–172.
- Stryjecka A., 2001, *Rola myszy w nauce języka*, [w:] *Inne optyki. Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego*, red. R. Cudak, J. Tambor, Katowice, s. 152–159.

Janusz Bomanowski

SUGGESTIONS OF USING OF THE INTERNET IN TEACHING POLISH AS FOREIGN LANGUAGE

Keywords: glottodidactics, teaching Polish as a foreign, the new didactic website of the University of Łódź

Summary. The first part of the paper is a survey of different statements about using of the Internet in teaching Polish as foreign language. All of those statements were printed in the proceedings from 3 glottodidactic conferences (Cieszyn, September 2001; Łódź, October 2008; Warszawa, November 2010). A lot of useful terminology and research problems were shown there, as well as few instances of accomplished up to date adaptations of the Internet teaching Polish as foreign language. Second part of the paper contains the author's suggestion of creating new website of SJPdC (the School of Polish for Foreigners), which should become the result of teamwork of whole community of the University of Łódź.